

ทำไมตรุษจีน จึงจุดประทัดและเซตสิ่งโต

🕒 นำเสนอเมื่อ 25 ม.ค. 2552

ในอดีตมีคนหัวใสนำดินระเบิดไปบรรจุในบั้งไม้ไผ่เล็กๆ แล้วจุด เสียงไม้ไผ่ระเบิดก็ดังสนั่นหู เด็กเล็กได้ยินก็ร้องจ้า บรรดาสุนัขและสัตว์เลี้ยวทั้งหลายต่างพากันกลัวเสียงประทัดวิ่งหนีกันได ทำให้มีผู้คนคิดว่าเสียงดังโป่งป่างของประทัด น่าจะไล่เจาตัวเหี้ยยหนีได้ ซึ่งเหี้ยยคำนี้เป็นเสียงจีนกลาง จีนแต่จิวออกเสียงว่า นี แปลว่า ปี คนจีนโบราณเชื่อว่าช่วงสิ้นปีที่อากาศหนาวเย็นจัดคนไม่สบายกันมาก เพราะเจาตัวเหี้ยยออกมาอาละวาด การจุดประทัดเสียงดังน่าจะไล่เจาตัวเหี้ยยและโรคภัยไข้เจ็บให้ตกใจกลัวหนีไปได้

แล้วต่อมาธรรมเนียมนี้ก็ปรับไปว่า จุดประทัดให้เสียงดังๆ นี้จะเรียกโชคติให้มาหา บ้างก็ว่า เพื่อให้สะกดหุเทพเจา ทานจะได้มาช่วยคุ้มครอง

ส่วนการเซตสิ่งโตวันตรุษจีน ที่บางท้องถิ่นจัดเป็นพิธีแห่มังกรใหญ่โต ธรรมเนียมนี้มีความเป็นมาอย่างไร จำได้ว่าเคยเขียนเรื่องการเซตสิ่งโตไว้ในตอนความรู้จากคำ...สิงห์ ปัจจุบันอยู่ในหนังสือขุมทรัพย์ความรู้ซ่อนอยู่ในคำจีน

โดยคนจีนเรียกการแสดงเซตสิ่งโตว่า เซจื้อบู แปลง่าย ๆ ว่า ระบูลูกสิ่งโต จัดอยู่ในหมวดการแสดงสวมหน้ากากสัตว์ จากบันทึกของราชวงศ์เหนือ...ไต (พ.ศ. ๘๕๐ - ๑๑๓๒) เมื่อชาวบ้านในมณฑลกุวางตุง มีการแสดงเซตสิ่งโตเพื่อไล่ผีที่เชื่อว่า มาลงกินผู้ชายและสัตว์เลี้ยว ก่อเกิดเป็นความเชื่อว่า เซตสิ่งโตช่วยไล่ภูตผีปีศาจได้ ก็เลยเขาคูกันเหมาะมากกับการจุดประทัดวันตรุษจีน

การแห่มังกร ก็เริ่มจากในสมัยราชวงศ์จิ้นหรือฉิน (พ.ศ. ๒๕๔ - ๓๓๙) จัดเป็นการแสดงเล็กๆ แล้วมาจัดเป็นโชว์ใหญ่ที่สวยตระการตาในสมัยราชวงศ์ฮั่น (พ.ศ. ๓๓๗ - ๗๖๓) โดยเริ่มต้นจะมาจากตำนานปลาหือกระโดดข้ามประตูสวรรค์ก็จะกลายเป็นปลามังกรมีฤทธิ์เดช โดยปลามังกรนี้คือสัตว์ยิ่งใหญ่มีพลังอำนาจ ใครได้พบได้ชมก็จะได้รับพลังช่วยเสริมให้เจาตัวโชคติทำมาหากินได้ผลบริบูรณ์

แต่เนื่องจากทั้งการเซตสิ่งโตและแห่มังกรนี้ ผู้แสดงต้องมีความสามารถพิเศษในเชิงกายกรรมต่อตัว การสวมชุดตัว ที่สุดของการเซตสิ่งโตคือการไต่ของอั้งเป่า สุดยอดของการแห่มังกรคือ การต่อตัวขึ้นไปเพื่อหยิบของอั้งเป่าบนไม้สูงที่เมื่อทำได้ ความหมายของการไต่ของอั้งเป่านี้คือการจะได้โชคติกันถ้วนหน้าตลอดปีทีเดียว